

Ngày soạn: 2/11/2020

Ngày giảng: 12/11/2020

**TIẾT 22: CHỦ ĐỀ:
ĐẠI VIỆT DƯỚI THỜI NHÀ TRẦN
(Thực hiện trong 7 tiết từ tiết 22 đến 28)**

A. YÊU CẦU CẦN ĐẠT CỦA CHỦ ĐỀ:

1, Kiến thức:

- Trình bày những nét chính về chính trị, kinh tế, xã hội cuối thời Lý dẫn tới sự sụp đổ của nhà Lý. Trần Cảnh lên ngôi vua, thiết lập triều đại Trần. Biết những nét chính về tổ chức bộ máy nhà nước, quân đội thời Trần (quy củ hơn thời Lý).
- Biết được sức mạnh quân sự của quân Mông - Nguyên và quyết tâm xâm lược Đại Việt của chúng qua những tư liệu lịch sử cụ thể. Trình bày những nét chính về diễn biến ba lần kháng chiến chống quân xâm lược Mông- Nguyên. Nêu và giải thích được nét độc đáo về nghệ thuật quân sự trong các cuộc kháng chiến. Trình bày nguyên nhân thắng lợi, ý nghĩa lịch sử và bài học kinh nghiệm của cuộc kháng chiến. Đánh giá được vai trò của các anh hùng dân tộc gắn liền với cuộc kháng chiến chống giặc ngoại xâm
- Trình bày được nét chính về sự phát triển kinh tế, văn hóa thời Trần.

2. Kỹ năng

- Rèn luyện kỹ năng trình bày giới thiệu về các sự kiện, nhân vật lịch sử.
- Học diễn biến các trận đánh bằng cách chỉ lược đồ. Đọc và vẽ lược đồ. Phân tích, đánh giá, nhận xét các sự kiện lịch sử.

3. Thái độ

- Giáo dục cho học sinh ý chí kiên cường, bất khuất, mưu trí dũng cảm của quân và dân ta trong cuộc kháng chiến, cũng như trong công cuộc xây dựng đất nước. Giáo dục lòng tự hào về truyền thống của dân tộc ta. Biết ơn các anh hùng lịch sử.

4. Định hướng phát triển năng lực:

- **Năng lực chung:** Năng lực tự học, năng lực phát hiện và giải quyết vấn đề, năng lực sáng tạo, năng lực giao tiếp, năng lực hợp tác...
- **Năng lực chuyên biệt:**
 - + Trình bày diễn biến bằng lược đồ.
 - + Phân tích, đánh giá nhận xét các nhân vật lịch sử.
 - + Vận dụng kiến thức thực hành.

B. THIẾT KẾ TIẾN TRÌNH HỌC TẬP

I. SỰ THÀNH LẬP NHÀ TRẦN VÀ SỰ CỨNG CỐ CHẾ ĐỘ PHONG KIẾN TẬP QUYỀN

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT:

1. Kiến thức: Giúp học sinh nắm được:

- Nguyên nhân dẫn đến sự sụp đổ nhà Lý và sự thành lập nhà Trần.
- Đặc điểm bộ máy nhà nước, pháp luật thời Trần.

2. Kỹ năng: Bước đầu hình thành cho học sinh các kỹ năng:

- Phân tích, đánh giá các sự kiện lịch sử.
- Vẽ sơ đồ bộ máy nhà nước thời Trần.
- Đánh giá các thành tựu xây dựng nhà nước, chính sách pháp luật thời Trần.

3. Thái độ: Bồi dưỡng cho học sinh:

- Nhận thức đúng đắn về các sự kiện lịch sử.
- Lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc đối với công cuộc xây dựng và phát triển đất nước.

4. Hình thành năng lực:

- **Năng lực chung:** Năng lực giao tiếp và hợp tác; tự học; giải quyết vấn đề.
- **Năng lực chuyên biệt:** Tái hiện kiến thức lịch sử, xác định mối quan hệ giữa các sự kiện, hiện tượng lịch sử, so sánh, nhận xét, đánh giá, thực hành bộ môn lịch sử, vận dụng liên hệ kiến thức lịch sử đã học để giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra.

II. Phương pháp: Trực quan, phát vấn, phân tích, thuyết trình, thảo luận nhóm ...

III. Phương tiện: Video sự kiện, sơ đồ bộ máy nhà nước, ...

IV. Chuẩn bị:

1. Giáo viên:

- Video về sự thành lập nhà Trần.
- Giáo án điện tử.
- Sơ đồ bộ máy nhà nước thời Trần.
- Tranh ảnh, tài liệu có liên quan đến bài học.

2. Học sinh:

- Vẽ sơ đồ bộ máy nhà nước thời Trần.
- Tìm hiểu về nhân vật lịch sử: Trần Thủ Độ.
- Tìm hiểu về bộ luật Quốc triều hình luật.
- Sách giáo khoa, tranh ảnh, tài liệu có liên quan đến bài học.

C. TIẾN TRÌNH CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY-HOC

A. HOẠT ĐỘNG MỞ ĐẦU

- **Mục tiêu:** Giúp học sinh nắm được các nội dung cơ bản bước đầu của bài học cần đạt được đó là nhận xét được tình hình kinh tế cuối thời Lý, đưa học sinh vào tìm hiểu nội dung bài học, tạo tâm thế cho học sinh đi vào tìm hiểu bài mới.

- **Phương pháp:** Trực quan, phát vấn.

- **Thời gian:** 2 phút.

- **Tổ chức hoạt động:** Cho học sinh xem video về sự thành lập nhà Trần. Yêu cầu hs trả lời câu hỏi: Video trên đề cập đến sự kiện lịch sử nào?

-**Dự kiến sản phẩm:** HS trả lời.

Trên cơ sở đó GV dẫn dắt vào bài mới:

Ở chương II: Nước Đại Việt thời Lý chúng ta đã tìm hiểu về sự thành lập nhà Lý, cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống cùng các chính sách về kinh tế, xã hội nhằm phát triển đất nước và ổn định đời sống nhân dân của nhà Lý. Tuy nhiên, đến thế kỉ XII nhà Lý suy yếu. Vậy nguyên nhân nào dẫn đến sự suy yếu của nhà Lý, nhà Trần được thành lập trong hoàn cảnh nào? Chúng ta sẽ đi tìm hiểu bài hôm nay.

B. HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

1. Nhà Trần được thành lập

Mục tiêu: - Những biểu hiện và nguyên nhân dẫn đến sự sụp đổ nhà Lý.

- Biết được bối cảnh thành lập nhà Trần.

Nhiệm vụ: Đọc thông tin, quan sát tranh ảnh giáo viên cung cấp và trả lời các câu hỏi trong tài liệu.

Tổ chức các hoạt động:

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HD CỦA HS	NỘI DUNG CẦN ĐẠT
15	<p>? Sau khi học xong chương 2 hãy khái quát lại những nét chính của nước Đại Việt thời Lý?</p> <p>GV: Nhà Lý thành lập năm 1009, trải qua 9 đời vua. Đến đời vua Lý Chiêu Hoàng bị suy yếu trầm trọng.</p> <p>GV: Tích hợp kiến thức Văn học:</p> <p>-Giới thiệu về nhân vật lịch sử Lý Chiêu Hoàng. Cuộc đời Lý Chiêu Hoàng đã trở thành nguồn cảm hứng cho rất nhiều tác phẩm thi ca nhạc họa tiêu biểu như bài thơ “Vịnh Lý Chiêu Hoàng” của nhà thơ Tản Đà :</p> <p style="text-align: center;">Vịnh Lý Chiêu Hoàng</p> <p style="text-align: center;">Quả núi Tiên Sơn có nhớ công Mà em đem nước để theo chồng Áy ai khôn khéo tài dan díu Những chuyện hoa tình có biết không? Một gốc mận già thôi cũng phải Hai trăm năm lẻ thế là xong Hỏi thăm sư cụ chùa Chân Giáo Khách khứa nhà ai áo mũ đông?</p> <p>=> Bài thơ đã thể hiện sự thương cảm trước số phận, cuộc đời lận đận của vị nữ vương và lời "hoài cảm" sự hưng vong của triều Lý, luyến tiếc một thời đại huy hoàng, từng tồn tại 216 năm.</p> <p>? Nguyên nhân nào dẫn sự suy yếu nhà Lý?</p> <p>? Việc làm của vua quan nhà Lý dẫn đến hậu quả gì?</p> <p>Trước tình hình khó khăn, nhà Lý đã làm gì?</p>	<p>Phát biểu cá nhân Theo dõi</p> <p>Lắng nghe Theo dõi</p> <p>Lắng nghe Theo dõi</p> <p>Phát biểu cá nhân Theo dõi Phát biểu cá nhân Theo dõi Phát biểu cá nhân</p>	<p>1. Nhà Lý sụp đổ: Cuối thế kỉ XII nhà Lý suy yếu -Đầu năm 1226 Lý Chiêu Hoàng nhường ngôi cho Trần Cảnh. -> Nhà Trần thành lập.</p>

<p>GV: Người có công lớn nhất trong việc sáng lập triều Trần là Trần Thủ Độ.</p> <p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ học tập Nhóm 1: Trình bày hiểu biết về nhân vật lịch sử Trần Thủ Độ.</p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập HS đọc SGK và thực hiện nhiệm vụ học tập ở nhà. HS trình bày phần chuẩn bị của nhóm. GV theo dõi, nhận xét phần trình bày của HS.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận - Đại diện nhóm trình bày.</p> <p>Bước 4. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập. HS phân tích, nhận xét kết quả của nhóm trình bày GV bổ sung, nhận xét kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của HS. Chuẩn hóa kiến thức đã hình thành cho HS.</p> <p>GV: Trần Thủ Độ là người có công sáng lập triều đại nhà Trần. Ông chính là người tác động dẫn đến sự chuyển giao vương quyền từ họ Lý sang họ Trần. GV kể truyện lịch sử: Nhà Trần thành lập <i>=> Qua đó khẳng định sự thành lập nhà Trần có vai trò quan trọng đối với quá trình phát triển của đất nước.</i></p> <p>GV :Chốt ý chuyển sang mục 2: Vừa rồi chúng ta vừa đi tìm hiểu tình hình Đại Việt cuối triều Lý và sự thành lập nhà Trần. Vậy ở thời Trần tình hình đất nước như thế nào? Chúng ta cùng đi tìm hiểu phần 2 bài học.</p>	<p>Theo dõi Lắng nghe Theo dõi</p> <p>Trình bày nhiệm vụ học tập đã chuẩn bị ở nhà - Các bạn khác bổ sung, nhận xét</p> <p>Theo dõi Lắng nghe</p> <p>Theo dõi Lắng nghe</p>	
--	---	--

2. Nhà Trần củng cố chế độ phong kiến tập quyền:

Mục tiêu: - Những nét chính về tổ chức bộ máy nhà nước thời Trần

- So sánh với bộ máy nhà nước thời Lý để thấy được tổ chức bộ máy thời Trần hoàn chỉnh và chặt chẽ hơn.

Nhiệm vụ: Đọc thông tin, quan sát tranh ảnh giáo viên cung cấp và trả lời các câu hỏi do giáo viên đưa ra

Tổ chức hoạt động:

TR	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HD CỦA HS	NỘI DUNG CẦN ĐẠT
15	<p>Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ học tập</p> <p>- Nhóm 2: Trình bày phần vẽ sơ đồ bộ máy nhà nước thời Trần.</p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập</p> <p>HS đọc SGK và thực hiện nhiệm vụ học tập ở nhà. HS trình bày phần chuẩn bị của nhóm.</p> <p>GV theo dõi, nhận xét phần trình bày của HS.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận</p> <p>- Đại diện nhóm trình bày.</p> <p>Bước 4. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập.</p> <p>HS phân tích, nhận xét kết quả của nhóm trình bày</p> <p>GV bổ sung, nhận xét kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của HS. Chuẩn hóa kiến thức đã hình thành cho HS.</p> <p>Thảo luận nhóm (2 phút)</p> <p>? So sánh bộ máy nhà nước thời Lý bộ máy nhà nước thời Trần có điểm nào giống và khác nhau.</p> <p>GV nhận xét, chốt ý.</p>	<p>Trình bày nhiệm vụ học tập đã chuẩn bị ở nhà</p> <p>- Các bạn khác bổ sung, nhận xét</p> <p>Thảo luận theo nhóm 4</p> <p>Trình bày kết quả thảo luận</p>	<p>2. Nhà Trần củng cố chế độ phong kiến tập quyền:</p> <p>Bộ máy nhà nước thời Trần:</p> <p>*Cấp triều đình:</p> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Thái thượng hoàng</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Vua</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;">Đại thần Văn</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;">Đại thần Võ</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Quốc sử viện</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Thái y viện</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Tôn nhân phủ</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Hà đê sứ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Khuyến nông sứ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%;">Đồn điền sứ</div> </div> </div> <p>*Cấp hành chính trung gian:</p> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 80%;">12 Lộ (Chánh, phó an phủ sứ)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 60%;">Phủ (Tri phủ)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 80%;">Châu, huyện (Tri châu - Tri huyện)</div> </div> <p>*Cấp hành chính cơ sở:</p> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 80%;">Xã (Xã quan)</div> </div>

3. Pháp luật thời Trần

Mục tiêu: - Biết những nét chính về pháp luật thời Trần.

- Đánh giá được những chủ trương biện pháp tích cực tiến bộ trong việc xây dựng pháp luật.

Nhiệm vụ: Đọc thông tin, quan sát tranh ảnh giáo viên cung cấp.

Tổ chức các hoạt động:

Thời gian	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HD CỦA HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
10p	<p>Hoạt động 1:</p> <p>Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ học tập Nhóm 3: Trình bày hiểu biết về bộ luật “ Quốc triều hình luật”</p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập HS đọc SGK và thực hiện nhiệm vụ học tập ở nhà. HS trình bày phần chuẩn bị của nhóm. GV theo dõi, nhận xét phần trình bày của HS.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận - Đại diện nhóm trình bày.</p> <p>Bước 4. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập HS phân tích, nhận xét, đánh giá kết quả của các nhóm. GV bổ sung phần phân tích nhận xét, đánh giá, kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh. Chính xác hóa các kiến thức đã hình thành cho học sinh.</p> <p>GV: Tích hợp với kiến thức Giáo dục công dân : Ở chương trình GDCD lớp 6 các bạn đã từng được tìm hiểu về các quyền cơ bản của công dân Việt Nam như là: Quyền và nghĩa vụ học tập, quyền được pháp luật bảo vệ về tính mạng, thân thể, sức khỏe và nhân phẩm, quyền bất khả xâm phạm về chỗ ở... ? Thông qua những kiến thức đã được học hãy nêu 1 số quyền và nghĩa vụ cơ bản của trẻ em Việt Nam hiện nay.</p>	<p>Trình bày nhiệm vụ học tập đã chuẩn bị ở nhà</p> <p>- Các bạn khác bổ sung, nhận xét</p>	<p>3. Pháp luật thời Trần.</p> <p>- Nhà Trần ban hành bộ luật mới mang tên "Quốc triều hình luật "</p>

	<p>*GDMT : Qua đó, GV giáo dục HS nhận thức đúng đắn quyền và nghĩa vụ của bản thân đồng thời chấp hành nghiêm túc quy định của pháp luật và nhà trường.</p>		
--	---	--	--

HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP

Mục tiêu: Nhằm củng cố, hệ thống hóa, hoàn thiện kiến thức mới mà HS đã được lĩnh hội ở hoạt động hình thành kiến thức là sự thành lập, pháp luật, của nhà Trần.

Thời gian: 3 phút

Phương thức tiến hành: Thông qua trò chơi: Phong thư bí mật.

Luật chơi: Có 6 phong thư tương ứng với 6 câu hỏi, các bạn sẽ lên chọn phong thư và trả lời câu hỏi. Lưu ý trong 6 phong thư này có 2 phong thư là câu may mắn và câu mất lượt. Bạn nào bốc phải câu mất lượt sẽ phải nhường quyền bốc thăm cho bạn khác và bạn nào bốc vào câu may mắn sẽ là người chiến thắng trò chơi.

+ Các câu hỏi:

Câu 1: Bộ luật được ban hành dưới thời Trần là bộ luật gì?

Câu 2: Bộ máy nhà nước thời Trần được chia thành mấy cấp? Đó là những cấp nào?

Câu 3: Câu mất lượt.

Câu 4: Nhà Trần được thành lập trong hoàn cảnh nào?

Câu 5: Câu may mắn.

Câu 6: Sự kiện nào đánh dấu sự thành lập nhà Trần?

HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG KIẾN THỨC GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ THỰC TIỄN

- **Mục tiêu:** Vận dụng kiến thức mới mà HS đã được lĩnh hội để giải quyết những vấn đề mới trong học tập và thực tiễn về giá trị của bộ luật Quốc triều hình luật với pháp luật của nước ta hiện nay. HS biết nhận xét, đánh giá, rút ra bài học kinh nghiệm về chính sách pháp luật của nước ta trong giai đoạn hiện nay..

- **Phương thức tiến hành:** Các câu hỏi sau khi hình thành kiến thức mới.

Bộ luật Quốc triều hình luật có giá trị như thế nào đối với pháp luật Việt Nam đương thời ? (Về nhà làm)

- **Dự kiến sản phẩm**

- Bộ luật cổ Việt Nam để lại cho đương đại những giá trị về tính tiến bộ và tính nhân văn sâu sắc như bảo vệ quyền lợi chính đáng của người dân, ... mà hiện nay chúng ta có thể học hỏi và kế thừa.

- Các bộ luật đều đề cao và bảo vệ những giá trị đạo đức tốt đẹp của con người.

+ Chuẩn bị bài mới

- Xem trước bài Chủ đề “ Nước Đại Việt thời Trần” (Tiết 2).